

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені В.Н. КАРАЗІНА

Кафедра міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

КОМПЛЕКС НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

з дисципліни

«ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ»

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань 29 Міжнародні відносини

спеціальність (напрямок) 292 – Міжнародні економічні відносини

освітня програма Міжнародна логістика і митна справа

спеціалізація _____

вид дисципліни обов'язкова

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Укладач: к.е.н., доц. Гончаренко Н.І.

1. Навчальний контент:

Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Мета, зміст та методологія інформаційно-аналітичної роботи.

Об'єктивна необхідність та економічна сутність інформаційно-аналітичної діяльності. Методологія інформаційно-аналітичної роботи.

Сутність та зміст інформаційно-аналітичної діяльності. Головні цілі ІАД. Об'єкт, предмет та сутність ІАД в міжнародних відносинах.

Основні поняття інформаційно-аналітичної роботи. Рівні ІАР.

Методи і технологія аналітики.

Основні різновиди аналізу: праксеологічний, аксіологічний, системний, каузальний, прогностичний, ситуаційний тощо.

Методологія інформаційно-аналітичної діяльності у міжнародних відносинах.

Засоби інформаційно-аналітичної роботи: інтелектуальні, технічні.

Етапи інформаційно-аналітичних досліджень.

Тема 2. Припущення та передбачення в інформаційно-аналітичній діяльності.

Поняття та цілі припущення. Форми припущення (думка, версія, гіпотеза). Особливість гіпотези як форми припущення. Види гіпотез. Вимоги до гіпотез.

Сутність та зміст передбачення. Поняття прогнозування та прогнозу.

Типологія прогнозів. Пошуковий та нормативний прогноз. Методи прогнозування: метод екстраполяції, історичної аналогії, комп'ютерного моделювання, експертних оцінок, метод сценаріїв майбутнього.

Тема 3. Системний аналіз та теорія операцій в інформаційно-аналітичній роботі.

Системний аналіз в інформаційно-аналітичній роботі. Сутність та основні різновиди системного аналізу. Методологія системного аналізу. Принципи системного аналізу та їх характеристика. Характеристика основних підходів в системному аналізі.

Випадки та характерні риси використання системного аналізу в інформаційно-аналітичній діяльності.

Тема 4. Синергетичні та когнітологічні аспекти інформаційно-аналітичної роботи.

Синергетичні аспекти інформаційно-аналітичної роботи. Синергетична парадигма як методологічна основа сучасної інформаційно-аналітичної діяльності. Категоріальний апарат синергетики. Інструментарій синергетичного підходу та його використання.

Когнітологічні аспекти інформаційно-аналітичної роботи. Інтелектуальні системи та штучний інтелект в системі інформаційно-аналітичної діяльності.

Тема 5. Методика формування інформаційної бази. Методика розробки аналітичних прогнозів у галузі міжнародних відносин.

Методика формування інформаційної бази для прийняття стратегічних, тактичних та оперативних рішень. Метод "ЗВ".

Робота з джерелами. Інтерпретація даних. Фактор дезінформування.

Методи прогнозування. Основні способи прогнозування (експертний, екстраполяції, моделювання). Класифікація методів прогнозування: експертні (інтуїтивні) та фактографічні (формалізовані) методи. Інтуїтивні методи (індивідуальні і колективні). Фактографічні методи.

Джерела помилок прогнозів (джерела регулярних помилок: метод, прогнозист, вихідні дані; джерела нерегулярних помилок). Проблема верифікації прогнозу. Засоби верифікації прогнозу.

Методика розробки аналітичних прогнозів в галузі міжнародних відносин.

Тема 6. Методи аналітично-синтетичної обробки інформації.

Основи аналізу документів. Внутрішній та зовнішній аналіз документів.

Основні види аналітико-синтетичної обробки документів.

Планування. Оцінка інформації. Вибіркове оновлення інформації. Отримання завершеної інформації. Вибір методів аналізу.

Реферування в інформаційній діяльності. Види рефератів.

Анотування в інформаційній діяльності.

Індексування в інформаційній діяльності. Системи класифікацій.

Оглядово-аналітична діяльність. Види оглядів: бібліографічний, реферативний, аналітичний, прогностичний.

Тема 7. Підготовка інформаційно-аналітичних документів.

Підготовка аналітичних висновків і практичних рекомендацій.

Методика і практика складання аналітичної записки з проблем міжнародних відносин. Структура аналітичної записки (визначення та опис проблеми аналізу, довідкова інформація, обґрунтування пропозицій, впровадження).

Відмінності підсумкових документів прикладних аналітичних розробок від підсумкових документів фундаментальних досліджень (критерії: обсяг, способи підтвердження новизни і значимості отриманих висновків, представлення інформаційних джерел дослідження, підходи до верифікації результатів).

Дипломатичні документи. Вимоги до офіційних дипломатичних документів. Типи звітів.

Тема 8 . Інформаційно-аналітична робота в закордонних установах. Чинники, що визначають стан держави та її положення на світовій арені.

Інституціональна основа інформаційно-аналітичної роботи в закордонних установах. Функції та завдання інформаційно-аналітичних відділів.

Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності зовнішньополітичних відомств. Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності дипломатичних установ у країні перебування.

Види інформаційних документів, що готуються в посольствах, генконсульствах, представництвах: документи письмових офіційних зносин між державами,

документи відомчого характеру.

Інформаційно-аналітична діяльність у дипломатичних представництвах України.

Чинники, що визначають стан держави та її положення на світовій арені: підхід Р. Боска, підхід Ф. Брайара та М.-Р.Джалілі. Об'єктивні та суб'єктивні чинники (умовно-статичні та умовно-динамічні). Характер впливу кожного чиннику на положення держави на світовій арені.

2. Плани практичних (семінарських) занять, завдання для лабораторних робіт, самостійної роботи:

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Мета, зміст та методологія інформаційно-аналітичної роботи.	2
2	Припущення та передбачення в інформаційно-аналітичній діяльності.	2
3	Системний аналіз та теорія операцій в інформаційно-аналітичній роботі.	2
4	Синергетичні та когнітологічні аспекти інформаційно-аналітичної роботи.	2
	РАЗОМ	8

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
5	Методика формування інформаційної бази. Методика розробки аналітичних прогнозів у галузі міжнародних відносин.	2
6	Методи аналітично-синтетичної обробки інформації.	2
7	Підготовка інформаційно-аналітичних документів.	2
8	Інформаційно-аналітична робота в закордонних установах.	2
	РАЗОМ	8

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		Денна	Заочна
1	Визначити мету, зміст та методологію інформаційно-аналітичної роботи.	15	
2	Охарактеризувати припущення та передбачення в інформаційно-аналітичній діяльності.	15	
3	Оволодіти навиками системного аналізу та теорії операцій в інформаційно-аналітичній роботі.	15	
4	Проаналізувати синергетичні та когнітологічні аспекти інформаційно-аналітичної роботи.	15	
5	Визначити методикку формування інформаційної бази. Оволодіти методикою розробки аналітичних прогнозів у галузі міжнародних відносин.	15	
6	Проаналізувати методи аналітично-синтетичної обробки інформації.	15	
7	Оволодіти навиками підготовки інформаційно-аналітичних документів.	15	
8	Охарактеризувати інформаційно-аналітичну роботу в закордонних установах, визначити завдання і функції інформаційно-аналітичних відділів.	15	
	РАЗОМ	72	

3. Питання, задачі, завдання або кейси для поточного та підсумкового контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти, для контрольних робіт, передбачених навчальним планом, післятестастійного моніторингу набутих знань і вмінь з навчальної дисципліни:

Питання для підготовки до поточного і підсумкового контролю

1. Інформація, її види та властивості
2. Роль інформації в економічній діяльності основних суб'єктів МЕВ
3. Поняття міжнародної інформації, її об'єкти та основні складові
4. Поняття та основні характеристики інформаційного суспільства
5. Способи і необхідні умови побудови інформаційного суспільства в Україні
6. Інформаційна революція та її етапи
7. Наслідки процесу інформатизації сучасного світу
8. Інформаційна політика України
9. Мета, зміст та методологія інформаційно-аналітичної роботи.
10. Об'єктивна необхідність та економічна сутність інформаційно-аналітичної діяльності.

11. Основні етапи становлення інформаційного суспільства.
 12. Особливості становлення процесу інформатизації у США, КНР, Японії, Сінгапурі, країнах ЄС, Україні.
 13. Структура світового ринку інформаційних технологій.
 14. Припущення та передбачення в інформаційно-аналітичній діяльності.
 15. Сутність поняття синергії та синергетичних аспектів інформаційно-аналітичної роботи.
 16. Сутність, поняття та принципи когнітології. Об'єкти когнітології.
 17. Сутність когнітологічних аспектів інформаційно-аналітичної роботи.
 18. Сутність та особливості когнітологічного картування.
 19. Методика формування інформаційної бази.
 20. Робота з джерелами інформації. Інтерпретація даних.
 21. Вибіркове оновлення інформації. Отримання завершеної інформації.
 22. Фактор дезінформування.
 23. Методика розробки аналітичних прогнозів у галузі міжнародних відносин.
 24. Методи прогнозування: метод екстраполяції, історичної аналогії, комп'ютерного моделювання, експертних оцінок, метод сценаріїв майбутнього.
 25. Методи аналітично-синтетичної обробки інформації.
 26. Планування. Оцінка інформації.
 27. Дипломатичні документи: групи, види. Вимоги до офіційних дипломатичних документів.
 28. Дипломатична бесіда: структура, підготовка, форма запису.
 29. Інформаційно-аналітична робота в закордонних установах.
 30. Інституціональна основа інформаційно-аналітичної роботи в закордонних установах.
 31. Функції та завдання інформаційно-аналітичних відділів. Інформаційно-довідкова функція Міністерства закордонних справ держави.
 32. Чинники, що визначають стан держави та її положення на світовій арені: об'єктивні та суб'єктивні чинники (умовно-статичні та умовно-динамічні). Характер впливу кожного чинника на положення держави на світовій арені.
4. Завдання семестрових екзаменів (письмових залікових робіт):

Варіант 1

1. Мета, зміст та методологія інформаційно-аналітичної роботи.
2. Методи аналітично-синтетичної обробки інформації.

Варіант 2

1. Основні етапи становлення інформаційного суспільства.
2. Особливості становлення процесу інформатизації.

Варіант 3

1. Особливості становлення процесу інформатизації в Індії.
2. Структура світового ринку інформаційних технологій.

Варіант 4

1. Методика формування інформаційної бази.
2. Робота з джерелами інформації. Інтерпретація даних.

Варіант 5

1. Фактор дезінформування.
2. Методика розробки аналітичних прогнозів у галузі міжнародних відносин.

Варіант 6

1. Методи прогнозування: метод екстраполяції, історичної аналогії, комп'ютерного моделювання, експертних оцінок, метод сценаріїв майбутнього.
2. Типи дипломатичних звітів.

Варіант 7

1. Планування. Оцінка інформації.
2. Дипломатичні документи: групи, види.

Варіант 8

1. Дипломатична бесіда: структура, підготовка, форма запису.
2. Особливості становлення процесу інформатизації у США.

Варіант 9

1. Інформаційно-аналітична робота в закордонних установах.
2. Особливості становлення процесу інформатизації в Україні.

Варіант 10

1. Функції та завдання інформаційно-аналітичних відділів. Інформаційно-довідкова функція Міністерства закордонних справ держави.
2. Чинники, що визначають стан держави та її положення на світовій арені: об'єктивні та суб'єктивні чинники (умовно-статичні та умовно-динамічні). Характер впливу кожного чинника на положення держави на світовій арені.

Варіант 11

1. Україна у системі сучасних міжнародних відносин: проблеми і перспективи розвитку.
2. Роль інформації в економічній діяльності основних суб'єктів МЄВ

Варіант 12

1. Інституціональна основа інформаційно-аналітичної роботи в закордонних установах.
2. Особливості становлення процесу інформатизації у КНР.

Варіант 13

1. Вимоги до складання офіційних дипломатичних документів.

2. Особливості становлення процесу інформатизації у Японії.

Варіант 14

1. Об'єктивна необхідність та економічна сутність інформаційно-аналітичної діяльності.

2. Особливості становлення процесу інформатизації у Сінгапурі.

Варіант 15

1. Інформаційна революція та її етапи

2. Особливості становлення процесу інформатизації у країнах ЄС.